EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 20.12.2007
KOM(2007) 846 slutlig

KOMMISSIONENS RAPPORT TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om beviljande av undantag enligt artikel 19.2 i EG-fördraget, framlagd enligt artikel 14.3 i direktiv 93/109/EG rörande unionsmedborgarnas rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet

KOMMISSIONENS RAPPORT
TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om beviljande av undantag enligt artikel 19.2 i EG-fördraget, framlagd enligt artikel 14.3 i direktiv 93/109/EG rörande unionsmedborgarnas rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet

1. SYFTET MED RAPPORTEN

Rådets direktiv 93/109/EG[1] innehåller närmare bestämmelser om rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare.

I direktivets artikel 14.3 första meningen anges att kommissionen ska överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet 18 månader före varje val till Europaparlamentet. I rapporten ska kommissionen kontrollera om det fortfarande är motiverat med ett undantag för den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 19.2 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, samt vid behov föreslå nödvändiga anpassningar.

Nästa val till Europaparlamentet ska hållas i unionens 27 medlemsstater i juni 2009. Följaktligen ska kommissionen lägga fram ovannämnda rapport i december 2007.

Den enda medlemsstat som har begärt undantag enligt artikel 19.2 i fördraget är Storhertigdömet Luxemburg. Ingen av de medlemsstater som anslutit sig till Europeiska unionen efter de senaste valen 2004 har begärt ett sådant undantag.

Inför valen 2004 kontrollerade kommissionen de förutsättningar som låg till grund för att Storhertigdömet Luxemburg beviljades undantag. I sin rapport av den 27 januari 2003[2] drog kommissionen slutsatsen att skälen är giltiga och att det följaktligen inte finns någon anledning att föreslå några anpassningar.

Syftet med denna rapport är att fastställa om de förutsättningar som låg till grund för att Luxemburg beviljades undantag fortfarande föreligger och att vid behov föreslå anpassningar.

2. RÄTT ATT RÖSTA OCH VALBARHET VID VAL TILL EUROPAPARLAMENTET

Enligt artikel 19.2 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen ska varje unionsmedborgare som är bosatt i en medlemsstat där han inte är medborgare[3] ha rösträtt och vara valbar vid val till Europaparlamentet i den medlemsstat där han är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten. Denna rätt får utövas om inte annat följer av de närmare bestämmelser som rådet antar. Sådana närmare bestämmelser kan föreskriva undantag om det är motiverat med hänsyn till särskilda problem i en medlemsstat.

---

1 Rådets direktiv 93/109/EG av den 6 december 1993 om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare, EGT L 329, 31.12.1993, s. 34.

2 Kommissionens rapport till Europaparlamentet och rådet om beviljande av undantag enligt artikel 19.2 i EG-fördraget, framlagd enligt artikel 14.3 i direktiv 93/109/EG om rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet – KOM(2003) 31 slutlig.

3 Nedan kallad *utländsk unionsmedborgare*.

De närmare bestämmelserna om rösträtten och rätten att kandidera i val till Europaparlamentet har fastställts i det ovannämnda direktivet. I direktivets artikel 3 föreskrivs att den som på referensdagen

a) är unionsmedborgare enligt artikel 17 i fördraget,

b) inte är medborgare i bosättningsstaten men som uppfyller de villkor för rösträtt och valbarhet som enligt den statens lagstiftning gäller för de egna medborgarna

ska i bosättningsstaten ha rösträtt vid val till Europaparlamentet och vara valbar till Europaparlamentet om han eller hon inte har förlorat sin rätt enligt artikel 6 eller 7. Endast en sådan person är ”väljare” och ”valbar person” i den mening som avses i direktivet.

3. UNDANTAG ENLIGT ARTIKEL 14 I DIREKTIVET

Direktivet tillåter undantag från principen om likabehandling av väljare oavsett om de är medborgare i staten eller inte, om det är motiverat med hänsyn till särskilda problem i en medlemsstat. Detta är fallet om antalet unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och som bor i medlemsstaten utan att vara medborgare där är betydligt högre än unionens genomsnitt.

I undantaget enligt artikel 14.1 första stycket sägs att om antalet unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och som bor i en medlemsstat utan att vara medborgare där utgör mer än 20 % av det totala antalet unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och som är bosatta i medlemsstaten, får staten, trots vad som föreskrivs i artikel 3, 9 och 10 bestämma

a) att endast den får rösta som har varit bosatt i medlemsstaten under en minsta tid vilken inte får överstiga fem år,

b) att endast den ska vara valbar som har varit bosatt i medlemsstaten under en minsta tid vilken inte får överstiga tio år.

Unionsmedborgare, som har bosatt sig utanför hemstaten och som därför eller på grund av bosättningens varaktighet inte är röstberättigade eller valbara där, ska inte omfattas av sådana krav på en viss tids bosättning som avses i första stycket.

4. UNDANTAG FÖR LUXEMBURG

Den enda medlemsstat som har utnyttjat undantaget enligt artikel 14.1 är Luxemburg. För att få rösta i valen måste utländska unionsmedborgare enligt Luxemburgs lagstiftning vara skrivna och ha bott i landet i minst fem år[4] då de begär att bli upptagna i röstlängden. För att utländska unionsmedborgare ska vara valbara måste de vara skrivna och ha bott i landet i minst fem år[5] vid kandidaturen.

Enligt Luxemburgs lagstiftning ska inte unionsmedborgare, som har bosatt sig utanför hemstaten och som därför eller på grund av bosättningens varaktighet inte är röstberättigade alternativt valbara där, omfattas av sådana krav på en viss tids bosättning som fastställts i lagen.

---

4 Artikel 3.5 i den ändrade vallagstiftningen av den 18 februari 2003.

5 Artikel 285.4 i den ändrade vallagstiftningen av den 18 februari 2003.

5. BEDÖMNING AV OMSTÄNDIGHETERNA OCH UNDANTAGET

Det villkor som enligt artikel 14.1 måste uppfyllas för att undantag ska kunna beviljas är att ”antalet unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och som bor i en medlemsstat utan att vara medborgare där […] utgör mer än 20 % av det totala antalet unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och som är bosatta i medlemsstaten”.

Enligt artikel 14.3 andra meningen ska medlemsstater som utnyttjar möjligheten till undantag enligt punkt 1 lämna alla nödvändiga upplysningar om bakgrunden till kommissionen.

Luxemburgs myndigheter har lämnat de nödvändiga uppgifterna till kommissionen i en skrivelse av den 26 oktober. I skrivelsen framgår att antalet unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och är bosatta i Luxemburg utan att vara medborgare där är 135 400 personer. Det totala antalet unionsmedborgare, inklusive luxemburgska medborgare, som uppfyller ålderskravet för rösträtt och är bosatta i Luxemburg är 357 500 personer.

Därav följer att andelen utländska unionsmedborgare bosatta i Luxemburg som uppfyllde ålderskraven för rösträtt uppgick till 37,87 % av alla unionsmedborgare som uppfyllde ålderskraven för rösträtt och var bosatta i landet den 1 januari 2007. Andelen är klart högre än direktivets gränsvärde på 20 % och det finns ingen anledning att anta att situationen skulle ha förändrats sedan dess.

6. SLUTSATSER

Kommissionen anser att de omständigheter som låg till grund för Storhertigdömet Luxemburgs undantag enligt artikel 19.2 i fördraget och artikel 14.1 i direktivet fortfarande föreligger. Kommissionen anser därför att det inte behövs några anpassningar av de berörda bestämmelserna i Luxemburgs lagstiftning.